

esej

Ovrženje mezokognicije

Primož Obal

Naslov: Esej Ovrženje mezokognicije

Tipologija dela: esej

Knjiga za področje: logike, sociologije, filozofije

Izdano v samozaložbi: Primož Obal, Cankova 25b, 9261 Cankova

E-knjiga, spletno mesto objave: <https://www.obal-invent.si>

Avtor: mag. Primož Obal, SICRIS: 40821 (izven evidence ARRS)

Kraj izdaje: Cankova

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici Ljubljana:

[COBISS.SI-ID 222927875](#)

ISBN 978-961-96125-8-3 (PDF)

datum: januar 2025

Kazalo vsebine:

PROLOG ... 3

UVOD ... 4

NAČIN BRANJA ... 5

NAMEN ... 6

1. SPLOŠNO ... 7

1.1. In vulgaris ... 8

1.2. Poskus definicije ... 8

1.3. Imaginacija in ustvarjalnost ... 10

1.4. Dvom ... 11

Mezokognicija (prikaz 1) ... 12

komentar Prikaza 1 ... 12

2. POT IZ MEZOKOGNICIJE ... 14

2.1. Algoritem ... 15

Algoritem za ovrženje mezokognicije (prikaz 2) ... 17

3. ZAKLJUČEK ... 20

P r o l o g

S slednjim esejem želimo podati razmišljanje, katero ne sledi logiki, pa je vseeno prisotno v družbeni stvarnosti. Gre za razmišljanje s stopnjo negotovosti, ki povzroča dvom.

Negotovost in dvom sta pojma znanosti, katera se lahko tudi potrdita ali ovržeta.

Zato sem si zadal nalogo, da ponudimo miselni postopek ovrženja dvoma.

Dvom je pojem na meji, kateri ruši kognicijo.

Zato sem razmišljanje poimenoval kot mezokognicijo.

U v o d

Esej ustvarja pojem, katerega hkrati tudi ovrže, ker ne zadošča standardu znanosti.

Pojem dvoma je sicer tudi kategorija materialne (ne)resnice v sodnem postopku. Vendar pa nas ne zanimajo kategorije potrjevanja materialne resnice v sodnem postopku, ker so podvržene omejitvam, kot so to pravna pravila, sposobnost in zmota.

Mi se želimo dvoma dotakniti na način, kateri negira sedanjost. Zato gre za širši sociološki pojem. Torej nas ne zanima osebni dvom in druge komponente psihologije. Dvom se bo nanašal na sedanjost in na predmet družbe. Ne bo se pa nanašal na osebnostna stanja.

N a č i n b r a n j a

Bralcu bom najprej predstavili pojem, katerega bom poskušal definirati. V nadaljevanju bomo pojem mezokognicije podvrgli testu logičnega razmišljanja. Katerega ne bo prestal. Zato bomo mezokognicijo ovrgli kot znanstveno nepreverljiv pojem. Kot tako, mezokognicijo ne moremo prištevati med oblike logičnega razmišljanja.

N a m e n

S sestavkom želim objektivno stvarino stvarnosti v družbi, razčleniti z logičnimi postopki. Mezokognicija, človeka omejuje v iskanju realitete. Če je v vlogi obvladovanja, potem gre za postopek, katerega je potrebno preseči.

(1) SPLOŠNO

Mezokognicija izhaja iz osnovnega vprašanja: kaj pa če ... ? Gre za vprašalne stavke, kateri postavljajo pod vprašaj dojemanje resničnosti. Ne gre za anitetezo, saj pri mezokogniciji ne izhajamo iz (vsaj enega, kot to velja za antitezo) realnega stanja, temveč izhajamo iz izmišljenega stanja. Pri tem želimo spremeniti realnost.

Postavljamo tezo, da na slednji način ne moremo spremeniti realnosti, kateri bomo v nadaljevanju sestavka rekli tudi sedanjost.

Mezokognicija je miselna metoda, katera nas zgolj oddaljuje od resničnosti.

Metoda ni tuja za obvladovanje (tudi svobodnega) človeka. Izključno kot sociološko dejstvo.

Z miselnim postopkom definiranja mezokognicije, ne želimo razprave na področju psihologije. Želimo razpravo na področju logike.

(1.1.) **IN VULGARIS**

Sam pojem: mezokognicija, ni zaslediti v literaturi. Lahko rečemo, da gre za umetno skovanko med kognicijo in *in medias* situacijo. Izogibati se bomo morali pojmu fantazije. Ravno z namenom, da ne zaidemo na področje čiste domišljije.

(1.2.) **POSKUS DEFINICIJE**

Poskus definicije bo izhajal iz negativne primerjave.

Mezokognicija ni kognicija.

Kot kognicijo (iz lat. *cognitio* »spoznanje, odkritje« po SSKJ) razumemo miselne procese možganov, kateri naj zagotavljajo spoznanje in ne domišljijo. Pri mezokogniciji pa je spoznavna sposobnost v celoti negirana. Ni pomembna.

Mezokognicija tudi ni domišljija, saj izhaja iz sedanjosti, katero pa želimo spremeniti. Torej ne gre za fikcijo.

Ker ne gre za miselne procese in tudi ne za fikcijo, lahko mezokognicijo ponazarja kreativnost.

Mezokognicija lahko izhaja iz kreativnosti, katera sedanjosti dodaja vprašanja odprte narave. Ne gre za spoznanje, temveč gre za dvom v sedanjost. Dvom pa je v celoti neosnovan na znanstveni podlagi. Dvom je namreč v bistvu relacija do (pred) neznanim.

Kreativnosti (ustvarjalnosti) ne moremo zamenjevati za imaginacijo (domišljijo, fantazijo).

Kot taka mezokognicija ne išče vzroka, zato je v znanosti popolnoma neuporabna.

Lahko pa je uporabna za obvladovanje.

(1.3.) IMAGINACIJA IN USTVARJALNOST

Razprava se začne z neznanim. Oba pojma želita odkriti neznano. Seveda je tanka (ozka) meja med neznanim, katero postane znano. In med neznanimi, katero ostane zapisano domišljiji.

Tako se lahko imaginacija uporabi kot odličen vir fikcije.

Ustvarjalnost pa fikcijo udejani v materialnem svetu.

Tako ne moremo reči, da je fikcija realnost. Pa četudi jo začutimo v materialnem svetu.

(1.4.) **D**VOM

Dvom v sedanjost, ne izhaja iz miselnega procesa zbiranja dokazov. Dvom v sedanjost izhaja iz same sedanjostjo. Slednje pojasnjuje, da lahko mezokognicija predstavlja sociološki pojem.

Namerno ne govorimo o strahu, saj je slednji kategorija psihologije. Naš namen pa je dojemanje logike izhodiščnega miselnega postopka.

Mezokognicija

(prikaz 1)

realiteta		fikcija
	mezokognicija	
kognicija		imaginacija in ustvarjalnost

Komentar Prikaza 1

Namenoma mezokognicije ne enačimo s kognicijo. Tako tudi fikcije ne moremo enačiti z realiteto. Slednje so odločilne navezovalne okoliščine, katere preprečujejo, da bi iz teh dveh množic naredili skupno nadmnožico. Gre za logičnost razmišljanja. Zato ne more biti dvoma v realiteto, če pridemo

do nje z logičnimi miselnimi postopki. Potrjevanje vzročno posledične verige je zato temeljni logični ugovor, da fikcija ne sodi v realiteto.

Čeravno se sliši samoumevno, pa razumevanje mezokognicije, kot družbeni interes ali individualna želja, pričakuje priključitev k množici realitete. Slednje se po logičnih pravilih ne sme dovoliti. Drugačno podajanje stvarne tvarine, mimo objektivne dokazanosti, presega namen razprave logičnega razmišljanje. Gre za področje drugih raziskav.

Za nas je pomemben zaključek, da bi priključitev fikcije v množico realitete, bila nelogična.

S tem se mezokognicija mora ovreči.

(2) **P**OT IZ MEZOKOGNICIJE

Pot je preprosta.

Lahko se poslužimo različnih metod verifikacije resničnosti.

Na koncu nas vedno čaka primerjava med resničnostjo in izmišljenim svetom. Pri tem ne govorimo o primerjalni metodi dela. Gre zgolj za soočenje dejstev, kjer ovržemo izmišljena, katere niso bila potrjene s posledično verigo. Ne gre torej za primerjavo, temveč za izločitev.

Pa poskusimo za »neznanstveno«¹ mezokognicijo, predstaviti algoritem: »poti iz mezokognicije«.

(2.1.) ALGORITEM

Algoritem sestavljajo tri oblikatorne in dodatna fakultativna faza.

Prva faza (oblikatorna) analizira ponujen dvom v sedanjost. Začnemo pri detajlni analizi ponujenega dvoma v sedanjost. Pri tem (prvič in ne zadnjič...) vnesemo v miselni proces vzrok. Kot prvi korak torej najdemo vzrok, zakaj dvomimo v sedanjost. Da nas ne bo zavedlo, seveda vzroka ne bomo našli samoumevno in servirano na pladnju. Ker gre za poustvarjenost z imaginacijo in kreativnostjo, je seveda vzrok že zdavnaj spremenil svoj osnovno obliko (beri vsebino). Zato nadaljujemo z drugim korakom in iščemo vzrok imaginacije in kreativnosti. Slednji vzrok je namreč vzpodbudil dvom v sedanjost. Imaginacija nam ponuja fikcijo. Kreativnost pa fikcijo udejani v materialnem svetu. Če fikcije ne udejanimo, potem smo bliže vzroku za imaginacijo, kar je tretji korak. V četrtem koraku pa vzrok za imaginacijo soočimo z realnostjo. Vprašanje glasi: kaj iz realnosti je povzročilo imaginacijo ? Peti korak nam tako ponudi vzrok za dvom v sedanjost. Paradoksalno tiči v sedanjosti. Vzrok mezokognicije tiči v sedanjosti.

Nadaljnja obligatorna (druga) faza se nanaša na iskanje vzroka v sedanjosti. Sedaj moramo najti vzrok v sedanjosti. Slednjemu služi šesti korak, kateri pa temelji na abduktivnem sklepanju in potrjevanju hipotez. V vsakem primeru je najboljša pot z iskanjem prvin in potrjevanjem verig. Tista vzročno posledična veriga, katera pripelje do potrjene teze, tisti nudi vzrok.

Kot zadnja obligatorna (tretja) faza se mora resničnost soočiti z izmišljenim svetom. V sedmem koraku ovržemo dvome na način, da potrdimo resničnost in ovržemo izmišljeno. Gre torej za izločitev.

Lahko pa se lotimo tudi poizkusa verifikacije s postavljanjem antiteze. Na slednji način ovržemo tudi neznano. Gre za poljubno četrto fazo, katera pa ni obligatorna pri mezokogniciji, saj slednja izhaja le iz izmišljenega. Za verifikacijo z antitezo uporabimo pretreseno resničnost in jo soočimo z antitezo. Če je zaključek miselnega postopka negativen in z antitezo ne najdemo (ne)znano, imamo verificirano resničnost. Lahko govorimo o osmem koraku.

Algoritem za ovrženje mezokognicije

(prikaz 2)

FAZA	KORAK		OPIS
1 faza	1 korak	obligatorno	Kot prvi korak najdemo vzrok, zakaj dvomimo v sedanost. Da nas ne bo zavedlo, seveda vzroka ne bomo našli samoumevno in servirano na pladnju. Ker gre za poustvarjenost z imaginacijo in kreativnostjo, je seveda vzrok že zdavnaj spremenil svoj osnovno obliko (beri vsebino).
	2 korak	obligatorno	Zato nadaljujemo z drugim korakom in iščemo vzrok imaginacije in kreativnosti.
	3 korak	obligatorno	Slednji vzrok je namreč vzpodbudil dvom v sedanost. Imaginacija nam ponuja fikcijo. Kreativnost pa fikcijo udejani v materialnem svetu. Če fikcije

			ne udejanimo, potem smo bliže vzroku za imaginacijo, kar je tretji korak .
	4 korak	obligatoren	V četrtem koraku pa vzrok za imaginacijo soočimo z realnostjo. Vprašanje glasi: kaj iz realnosti je povzročilo imaginacijo ?
	5 korak	obligatorno	Peti korak nam tako ponudi vzrok za dvom v sedanjost. Paradoksalno tiči v sedanjosti.
2 faza	6 korak	obligatorno	Sedaj moramo najti vzrok v sedanjosti. Slednjemu služi šesti korak , kateri pa temelji na abduktivnem sklepanju in potrjevanju hipotez. V vsakem primeru je najboljša pot z iskanjem prvin in potrjevanjem verig. Tista vzročno posledična veriga, katera pripelje do potrjene teze, tisti nudi vzrok.
3 faza	7 korak	obligatorno	V sedmem koraku ovržemo dvome na način, da potrdimo resničnost in

			ovržemo izmišljeno. Gre torej za izločitev.
4 faza	8 korak	fakultativno	Lahko pa se lotimo tudi poizkusa verifikacije s postavljanjem antiteze. Na slednji način ovržemo tudi neznano. Gre za poljubno četrto fazo, katera pa ni obligatorna pri mezokogniciji, saj slednja izhaja le iz izmišljenega. Za verifikacijo z antitezo uporabimo pretreseno resničnost in jo soočimo z antitezo. Če je zaključek miselnega postopka negativen in z antitezo ne najdemo (ne)znano, imamo verificirano resničnost. Lahko govorimo o osmem koraku .

(3) ZAKLJUČEK

S slednjim sestavkom smo potrdili tezo, s katero mezokogniciji nismo priznali statusa logičnega miselnega postopka. Kot taka mezokognicija ne more graditi realnosti. Za ovrženje mezokognicije (potrditev teze) smo tako ponudili algoritem večih faz. Pri verifikaciji nam pomaga abdukcija in antiteza. Pri ugotovitvi, da gre za fikcijo, pa nam pomaga uporaba imaginacije in ustvarjalnosti, katera ne ponudi realitete, temveč izmišljen svet. Temeljna okoliščina za spoznanje fikcije, je ugotovitev, da je vzrok za mezokognicijo najti v sedanjosti.